

Stichting Phion

Geadviseerd subsidiebedrag: € 9.459.300

Gevraagd subsidiebedrag: € 9.459.300

Over de instelling

Stichting Phion (hierna: Phion), podiumkunsten, symfonieorkesten, Arnhem/Enschede

Phion is het regionale symfonieorkest van Gelderland en Overijssel, met standplaatsen in Arnhem en Enschede. Doel van het orkest is om zoveel mogelijk inwoners van beide provincies te bereiken met live symfonische muziek. Phion bestaat uit honderdveertig professionele musici en staat in nauw contact met de lokale gemeenschap. Behalve in de concertzaal speelt het ook op festivals, op straat, in parken en op scholen. Phion heeft een speciale focus op educatie in de provincies, wat goed terug te zien is in het artistieke programma.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.16 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Phion een subsidiebedrag toe te kennen van € 9.459.300.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad ziet Phion als een orkest van goede kwaliteit, waarvan het niveau de afgelopen jaren is gestegen, zowel in de zelfstandige concerten als in de opera's. Het orkest speelt met overgave en wekt enthousiasme. Binnen de organisatie wordt serieus gewerkt aan een totale integratie van beide voormalige orkestkernen van Het Gelders Orkest en Orkest van het Oosten.

De raad is verheugd dat het orkest zijn advies uit 2020 om niet parallel te programmeren maar te werken aan de integratie van twee orkestkernen heeft opgevolgd. Deze koersbijstelling heeft het orkest in staat gesteld om grotere, gevarieerder en vernieuwender producties te realiseren, waarbij er meer gelegenheid was voor de ontwikkeling van het samenspel. De raad ziet dat het orkest hierin goede stappen voorwaarts heeft gezet.

De raad is positief over de twee nieuw aangenomen eerste concertmeesters en de nieuwe chef-dirigent Alexei Ogrintchouk. Hiermee wordt een nieuwe artistieke richting ingeslagen na de tweejarige periode met chef-dirigent Otto Tausk.

De vernieuwing die Phion nastreeft in programmatische zin is zichtbaar. In de subsidieperiode 2021 - 2024 werd er bijvoorbeeld een versterkt Balkangeïnspireerd nieuwjaarsconcert georganiseerd dat in Arnhem en Enschede volle zalen trok. Ook organiseerde Phion interdisciplinaire projecten in samenwerking met Theater Oostpool en Introdans. De raad was enthousiast over het afgelopen Kerstconcert met Mahlers Derde Symfonie.

In de periode 2021 - 2024 werden twee geplande grote operabegeleidingen met de Nederlandse Reisopera geannuleerd als gevolg van de coronacrisis; daarvoor in de plaats kwamen twee kleinschalige kinderopera's met deelname van basisschoolleerlingen. Voor de periode 2025 - 2028 plant Phion in twee jaren (2025 en 2028) één opera met de Nederlandse Reisopera, naar eigen zeggen een keuze van de Nederlandse Reisopera. In de jaren 2026 en 2027 zullen twee opera's worden geproduceerd waarvan één met een groot bezet orkest en de andere met een klein bezet orkest. Het orkest en de Reisopera zullen de komende periode hun samenwerking verstevigen en afspraken maken over de voorwaarden voor een succesvolle samenwerking, waarbij wordt gedacht aan een convenant. Dit vindt de raad verstandig, ook gezien het feit dat het orkest blijkens de aanvraag moeite heeft om te voldoen aan de subsidievoorwaarde om jaarlijks beschikbaar te zijn voor de begeleiding van twee operaproducties. In de aanvraag bepleit Phion een landelijke herijking van de 'om niet'-begeleidingstaak vanwege de financiële druk die deze creëert in geval van grote producties. De raad wijst erop dat de operabegeleiding om niet in de periode 2025 - 2028 opnieuw deel uitmaakt van de subsidieregeling en gaat ervan uit dat het orkest in samenspraak met de Nederlandse Reisopera tot een goede invulling hiervan komt.

Het orkest presenteert voor de periode 2025 - 2028 een laagdrempelig programma. De instelling wil hét orkest zijn voor zoveel mogelijk inwoners van beide provincies. Zij profileert zich artistiek sterk met projecten voor participatie, educatie en toegankelijke, vaak laagdrempelige concerten. Een aantal in het plan genoemde titels lijkt een breed publiek te kunnen aantrekken, zoals het Beethoven Festival, '100 Jaar Maria Callas' en 'Robin Hood'. Dit is in lijn met de missie van het orkest. De raad had graag iets meer over deze programmaonderdelen gelezen. Op het moment van aanvragen had het orkest geen artistiek manager. De raad meent dat een nieuwe artistiek manager meer lijn en focus zou kunnen aanbrengen in de programmering en ook wat meer de grenzen zou kunnen opzoeken, door bijvoorbeeld iets innovatiever of experimenteler concerten te programmeren.

Phion presenteert een breed talentontwikkelingsprogramma. De Phion Academy sluit naadloos aan bij de overige kernactiviteiten. Talentvolle jonge musici krijgen na een succesvolle auditie een heel concertseizoen een stageplek, waarbij ze in geselecteerde projecten meedraaien als volwaardig orkestlid. Daarnaast stellen de

stagestudenten in overleg met hun sectie-aanvoerder een lespakket samen met individuele lessen, proefspeltrainingen of een mentale training. Door het leerprogramma mede door de deelnemers te laten invullen, sluit het direct aan op de individuele behoeftes van de jonge musici. De raad kijkt uit naar de nadere uitwerking van de Phion Academy.

Daarnaast organiseert Phion in 2026 en 2028 'Gap XL', een vervolg op het eerdere 'Paradiso' uit 2023. Hierbij worden jonge musici, dansers en acteurs van zestien tot en met zesentwintig jaar onder leiding van een dirigent van Phion, een choreograaf van Introdans en een regisseur van Oostpool begeleid bij het maken van een interdisciplinaire productie. De raad vindt dit een aansprekend plan en volgt graag de resultaten hiervan.

De raad waardeert het dat Phion zich ook inspant voor talentontwikkeling op zakelijk vlak door samenwerking met De Generator Oost, waarbij twee jonge mensen een jaar lang de kans krijgen zich te ontwikkelen in het zakelijk leiderschap.

Maatschappelijke betekenis

Phion heeft sterke banden met samenwerkingspartners binnen de sector in de regio, zoals Introdans, Theater Sonnevanck, Theater Oostpool en de Nederlandse Reisopera. Met deze partners komen interdisciplinaire producties tot stand. In het plan wordt een aantal nieuwe samenwerkingspartners aangekondigd, zoals het hiphopfestival Soulcypher.

Voor het jaar 2028, wanneer Overijssel zevenhonderd jaar bestaat, onderzoekt Phion in samenwerking met Theater Sonnevanck de mogelijkheden voor een programma over de IJssel. Het orkest heeft vanaf de periode 2025 - 2028 elk jaar samenwerkingen met festivals in de regio, zoals de Piano Biënnale Arnhem/Nijmegen en het Stiffestival. Daarnaast geeft Phion optredens op alternatieve locaties, zoals 'Bridge to Liberation' op een pontonpodium op de Rijn. De raad heeft waardering voor de brede zichtbaarheid in de regio.

Op beperkte schaal heeft het orkest ook connecties met andere maatschappelijke sectoren, zoals het lectoraat Sustainable & Functional Textiles van opleidingsinstelling Saxion Enschede. In samenwerking met ArtEZ Fashion Design Arnhem, het lectoraat Sustainable & Functional Textiles van Saxion Enschede en lokale bedrijven zal Phion concertkleding ontwikkelen. De raad is positief over deze samenwerking, waarbij verschillende partijen in de regio worden betrokken en er oog is voor zowel talentontwikkeling als duurzaamheid.

De raad constateert dat Phion als culturele speler sterk verankerd is in de regio. Het orkest draagt bij aan cultuurbeleid door deel te nemen aan het Strategisch Cultuurberaad en het Cultuur Netwerk Arnhem. Daarnaast is het orkest in

overleg met alle cultuurpartners en overheden in Enschede en Arnhem. In Enschede is Phion lid van het Muziekkwartier en werkt het op beleidsniveau samen met koepelorganisaties zoals Cultuur Oost en Rijnbrink.

De instelling gaat in de aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. De instelling beschrijft voldoende hoe ze eerlijke beloning voor personeel nastreeft. Ze honoreert haar medewerkers volgens de cao Nederlandse Orkesten en de cao Remplaçanten Nederlandse Orkesten. De instelling gaat tevens uitgebreid in op sociale veiligheid. Ze streeft dit na met onafhankelijke vertrouwenspersonen, een gedragscode, een interne klachtenprocedure en het organiseren van medewerkersbijeenkomsten waarin normen en waarden worden besproken. De raad vindt het positief dat het orkest een programma biedt om medewerkers te ondersteunen bij duurzame inzetbaarheid, met aandacht voor mentale en fysieke fitheid. De instelling benoemt geen nieuwe plannen met betrekking tot naleving van de code in de toekomst.

Het orkest beschrijft uitgebreid hoe het de Code Diversiteit & Inclusie toepast met betrekking tot het personeel. Bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers maakt het orkest gebruik van inclusieve taal en profielen waarmee het kandidaten met verschillende achtergronden beoogt te bereiken. Het orkest onderzoekt hoe het in periode 2025 - 2028 kan groeien naar een inclusiever personeelsbestand. Om deze reden werkt Phion samen met een interne diversiteit- en inclusiecoördinator. Het valt de raad op dat Phion nog niet met vrouwelijke dirigenten heeft gewerkt en dit ook niet voornemens lijkt blijkens de aanvraag – hij betreurt dit. Wel spreekt hij zijn waardering uit voor de divers samengestelde raad van toezicht.

Toegankelijkheid

Phion heeft in 2023 voor het eerst het culturele doelgroepenmodel van Rotterdam Festivals gebruikt voor publieksonderzoek. Dit heeft het orkest naar eigen zeggen een uitstekend zicht gegeven op de verschillende publieksgroepen. Het orkest zal ook in de periode 2025 - 2028 met dit model werken. Uit het onderzoek is onder andere gebleken dat er verjonging plaatsvindt in het publiek voor de symfonische programma's, maar ook dat jongeren zich minder op hun gemak voelen tussen ouder publiek. Daarom zal het orkest een focusgroep opzetten om potentieel publiek in de leeftijdscategorie 25 tot 40 jaar te bereiken.

Phion speelt zijn symfonische programma's in acht steden in Oost-Nederland: Enschede, Arnhem, Zwolle, Nijmegen, Apeldoorn, Deventer, Zutphen en Doetinchem. De kamermuziekprogramma's worden op kleinere podia gespeeld, verspreid over de provincies Overijssel en Gelderland. De raad oordeelt positief over de spreiding van de concerten tot in de haarvaten van de regio.

In de subsidieperiode 2021 - 2024 hanteerde het orkest een marketingstrategie waarbij sommige programma's ook in bijvoorbeeld het Duits en Arabisch werden aangekondigd. De raad vindt dit een mooie ontwikkeling.

Phion heeft voor de nieuw te bouwen website gekozen voor een interactievere aanpak. Het doel hiervan is dat de informatie op de website ter verdieping dient voor het bestaande publiek (de 'Klassieke Cultuurliefhebbers') en ter informatie voor een cultureel diversere doelgroep (de 'Culturele Alleseters'). Ook heeft Phion het lesmateriaal gedigitaliseerd via het 'LessonUp kanaal'. De raad staat positief tegenover deze digitale ontwikkelingen.

Phion profileert zich sterk op het gebied van educatie en participatie. Het orkest bereikt met meer dan veertig schoolgebonden concerten jaarlijks 38.000 kinderen in alle hoeken van de regio. Hierbij heeft Phion extra aandacht voor speciaal onderwijs en doorgaande leerlijnen, uitgaande van de belevingswereld van leerlingen. De leerlijnen sluiten aan bij de leerdoelen van het basisonderwijs.

Voor de schoolgebonden concerten heeft Phion goede partners aan zich weten te binden, waarmee het orkest ook interdisciplinaire voorstellingen maakt. In het seizoen van 2026 - 2027 zal Phion in samenwerking met de Zwolse theatermakers Jansen&deBoer en de NRO de coproductie 'Narcisus' tot stand brengen. Deze voorstelling wordt gemaakt voor het speciaal onderwijs met speciale focus op slechthorende en dove kinderen en kinderen met een taalachterstand.

Phion heeft een goede verbinding met amateurkunst in de regio. Het orkest zal lesmateriaal ontwikkelen voor muziekverenigingen, zodat hun leden schoolklassen kunnen bezoeken om kinderen te enthousiasmeren voor hun muziekinstrument en -vereniging. Daarnaast begeleidt het orkest jaarlijks enkele regionale amateurkoren. De instelling onderzoekt of ze een langdurige samenwerking kan aangaan met een muziekvereniging om gezamenlijke concerten te spelen met amateurs en professionals. De raad is hier positief over.

Bedrijfsmatige gezondheid

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling financieel gezond is. De instelling dient een sluitende begroting in voor de periode 2025 - 2028. Het orkest heeft een goede financieringsmix. De raad is er verheugd over dat het orkest duurzame subsidierelaties onderhoudt met, naast het Rijk, de provincies Gelderland en Overijssel en de gemeenten Arnhem en Enschede. Het orkest geeft aan in de subsidieperiode 2025 - 2028 te besparen om het negatieve exploitatieresultaat van 2023 te compenseren, zodat de continuïteitsreserve weer op de beoogde bandbreedte komt.

De instelling licht goed toe hoe zij de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Als aandachtspunten van de raad van toezicht worden genoemd: diversiteit in samenstelling, omgang met belanghebbenden en het voorkomen van belangenverstrengeling. De raad van toezicht zal in de periode 2025 - 2028 extra alert zijn op de toepassing van het beleid voor risicobeheersing en interne controle.

Geografische spreiding

Phion is gevestigd in Arnhem en Enschede. Binnen de categorie Symfonieorkesten wordt een goede geografische spreiding gerealiseerd op basis van de betreffende bepaling in de regeling.